

Santa Margarida de l'Alou

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector sudest del terme municipal.
Emplaçament Eix del Llobregat (C-16), sortida 67 i prendre camí direcció SE uns 900 m fins a la masia, i allà uns 200 m a l'oest.
Alçada: 301

Coordenades:

Latitud: 41.84885
Longitud: 1.88283
UTM Est (X): 407259
UTM Nord (Y): 4633598

Classificació

Número de fitxa 08018 - 262
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII-XV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'interior en estat precari, amb la volta de maó foradada i a punt d'esfondrar-se. Les parets i la volta estan apuntalades. L'exterior conserva íntegrament l'estructura. Les fulles d'heura amenacen la conservació dels murs.
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 76 (edificis especialment protegits). Núm. 11: Santa Margarida de l'Alou.
Data aprovació: dc., 27/11/1991 - 12:00
Número inventari IPA 16289
Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08018A0100001000000DU
Fitxes associades:	

[L'Alou](#)

[Santa Margarida de l'Alou \(jaciment\)](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dc., 30/11/2022 - 10:46

Descripció

Capella d'època medieval i de tradició romànica però de datació incerta, tal vegada de transició al gòtic o tal vegada posterior. Consta d'una sola nau capçada aproximadament a llevant amb un absis semicircular que abasta pràcticament tota l'amplada. La coberta és a doble vessant. La façana davantera consta d'un gran portal de mig punt adovellat. La dovella central té gravada una creu d'astes arrodonides. A la part central de la façana s'hi aixeca un petit campanar d'espadanya, d'un sol ull, construït a base de pedra menuda i assentat sobre la base d'una espadanya més grossa. La capella només té dues petites finestres a la façana de migdia i una finestreta de doble esqueixada a l'absis, en posició descentrada. El parament és format per carreus petits i irregulars però disposats en filades i lligats amb morter de calç.

L'interior és cobert amb volta catalana que es troba foradada i que és a punt d'esfondrar-se. Les parets són enguixades i, al costat dret, es conserva una pica.

Història

L'església i també l'indret ja apareixen documentats l'any 1041. L'església tenia la dedicació primitiva de Sant Joan de l'Alou. Així ho esmenta Albert Benet (1984) en l'apartat d'esglésies del Bages anteriors al 1300 de la *Catalunya Romànica*. De manera semblant, el 1291 es torna a citar com a Sant Joan de l'Alou. Aquesta denominació dona a entendre que ja existien tant l'església com el mas. La construcció actual de l'església és de tradició romànica, però a l'hora de datar-la més en concret hi ha diversitat de parers: hi ha qui la situa al segle XIII i d'estil romànic en transició al gòtic (Serra, 1988: 153), i hi ha qui la situa en un moment posterior o ja entrat el segle XV (Gasol, 1981: 79).

Pel que fa al mas, es troba documentat més explícitament l'any 1157 quan se'n fa donació al monestir de l'Estany. El cognom Alou va ser habitual a Balsareny. Ja consta en la documentació parroquial el 1368 i va proliferar molt més al final del segle XVI.

D'altra banda, en els camps de conreu que hi ha davant de l'església s'hi ha localitzat un jaciment arqueològic també d'època medieval (segles XI-XIII) que consisteix en un camp de sitges més dos forns, un dels quals era d'ús metal·lúrgic. Tot plegat sembla indicar que en aquesta època el mas i l'església de l'Alou constituïen un nucli religiós i agrari destacat, possiblement dotat també amb una ferreria.

No sabem quan es produí el canvi en la dedicació de l'església, però el 1685 ja conta com a Santa Margarida. Posteriorment va quedar fora de culte i s'utilitzà de paller del mas l'Alou.

El mas es va engrandir als segles XVII i XVIII, tal com testimonien inscripcions que es troben a la casa dels anys 1646 i 1768. Aquesta última amb el nom de Joseph Alou, fet que indica que al segle XVIII la família amb aquest cognom n'eren els propietaris. A finals del segle XX els propietaris residien a Orís (Osona) i ja feia temps que el mas era portat per masovers. L'actual masover va entrar-hi pels volts de 1980.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1984). *Catalunya Romànica*, vol. XI “El Bages”, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana.

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d'Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny.

MARTA, M.; VELASCO, C. (2002). *Memòria de la intervenció arqueològica realitzada a l'ermita de Santa Margarida de l'Alou, 2002*. Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Núm. Reg. 4902.

MORERA, Jordi (2002). *Memòria del seguiment arqueològic de les obres de desdoblament de la C-16 (Tram Sallent - Berguedà Sud), 2002*. Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Núm. Reg. 4384.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 111, 138.

GASOL, Josep M. i altres (1981). “Balsareny”, *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*, vol. 2. “El Bages, el Berguedà i el Solsonès”. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 79.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). “Balsareny”, *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 140, 141, 153.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 131, 134.

